

Mensen die beter tot hun recht komen, zijn productiever.
Dit is het fundament voor de florerende organisatie.

Reijerskoop 94 • 2771 BS Boskoop • T 06-12463964
E iris.bakker@levenswerken.eu

Goethe

Onvoorstelbaar. Goethe ! Wat een ongeëvenaard talent was dat. De meeste mensen kennen hem van de Faust. Echte talenten immers belanden frequent bij het wiskundige ritme van de dichtkunst en de mathematische patronen van de muziek. Goethe, met een IQ van ruim boven de 220, was de ultieme veeldenker. Hoe hij op zijn bevlogen wijze menselijke schedels zat uit te pluizen op zoek naar dat ene verbindende tussenkaakbeen als teken van het gemeenschappelijke oerbeeld van mens en dier, wat een verdere vertaling kreeg in zijn metamorfische theorie. Een theorie die overigens klopt, want in 2007 (!) is in het Max Planck Instituut bijvoorbeeld ontdekt dat bij Petunia slechts één microRNA (micro RNA's zijn pas ontdekt in 1998 !) het verschil tussen een meeldraad- en een kroonbladontwikkeling bepaalt. Hoe hij vanuit zijn oerfenomenologie de basis legde voor de ontstaansgeschiedenis van het planetaire stelsel. Die oerfenomenologie die ook de grondslag vormt voor de werking van de kleur en hij wint het heden ten dage van de toen waanzinnig populaire Newton. Hoe hij, toen hij zijn geleende prisma's overhandigde aan de loopjongen, net zag dat de prismawerking fundamenteel anders was dan Newton aangaf en in een van zijn vele eureka's een nieuw fenomeen ontdekte van het licht en de duisternis. Hoe hij verbindingen legde met de chemie: zuur in relatie tot geel-geelrood, de alkaliën in relatie blauw-blauw-rood en al die verschillende oerfenomenen wist te verbinden tot een wonderbaarlijk concept dat met de huidige wetenschap elke keer weer blijkt te kloppen. Rond 1900 zeiden filosofen al dat rond onze tijd de leer van Goethe eindelijk geaccepteerd gaat worden en verdraaid nog aan toe, elke keer komt hij even om het hoekje kijken om te zien of je er al aan komt. En zo'n talent schreef ook al het modeadvies, voor de blondine, de brunette en de oudere vrouw. En dat met zijn IQ. Daar kunnen de huidige nerds nog wat van leren.

LEVENSWERKEN

MENS- EN ORGANISATIEGERICHT HUISVESTEN

De metamorfoseleer

Goethe wilde ontdekken volgens welk plan de natuur te werk gaat bij de trapsgewijze ontwikkeling van de dieren en hoe zij op het hoogtepunt van deze ontwikkeling de mens ten tonele voert. Hij wilde het gemeenschappelijke oerbeeld proberen te vinden dat aan alle diersoorten en tenslotte in zijn meest volmaakte vorm ook aan de mens ten grondslag ligt. Natuuronderzoekers leerden Goethe dat alleen dieren een tussenkaakbeen hebben; uiteindelijk heeft Goethe na onderzoek van vele schedels aangetoond dat ook mensen dat element hebben. Goethe ging uit van de grondgedachte dat in de plant en in het dier iets aanschouwd kan worden, dat voor de zuiver zintuiglijke waarneming niet toegankelijk is. Hij was daarmee tegenstander van de theorieën van Kant en Laplace die van mening waren dat de mens afkomstig is uit chaos vanuit een van eeuwigheid tot eeuwigheid mathematisch bepaald stelsel van atomen. Hij onderzocht de hoogste plantensoorten omdat de ontwikkeling van de natuur zich juist daar manifesteerde, om vervolgens van het volkomene naar het onvolkomene af te dalen. De geest zou deze ontwikkeling bij aanschouwing moeten kunnen doorgronden. Het omgekeerde deden de natuuronderzoekers die begonnen bij de laagste plantensoorten (de mossen) om vervolgens de ontwikkeling als een optelsom te zien. (platonische ideeën). De kunde en visie van Linnaeus viel Goethe dus enorm tegen, omdat Linnaeus puur bezig was met een ordening en niet met een doorgronding. Goethe zoekt juist naar de gemeenschappelijke eenheid, waarbij de verscheidenheid wordt teruggebracht naar de eenheid (conform ook de visie van Rousseau).

Goethe zoekt naar een gemeenschappelijke oervorm. Bij dieren heeft deze zich ontwikkeld tot animale levensverrichtingen; bij de mens tot ontwikkeling van de geest. Alle plantengestalten hebben zich uit één vorm ontwikkeld. Hij heeft ideeën over een oerplant ontwikkeld. Het blad is het basisorgaan van de plant; alle andere vormen van de plant kunnen het beste worden begrepen als men deze beschouwt als omgevormde bladeren: 'alles is blad en door deze eenvoudigheid wordt de grootste menigvuldigheid mogelijk'. Met dit model en de daarbij behorende sleutel kan men vervolgens tot in het oneindige planten ontwerpen, die consequent moeten zijn, hetgeen betekent dat ze, een innerlijke waarheid en noodzakelijkheid bezitten. Goethe probeert de zintuiglijke waarneming van een plant op een hoger, bovenzinnelijk niveau te brengen. Zintuiglijke waarnemingsinhouden veranderen bij het ontstaan van het levende organisme in zintuiglijke bovenzinnelijke waarnemingsinhouden.

Het basis orgaan van de plant is het blad met de knoop, waaruit het zich ontwikkelt.

De ontwikkeling van de plant is volgens Goethe te danken aan licht en lucht. Ook de eenheid van het dierlijk organisme berust op een basisorgaan, dat in de uiterlijke verschijning verschillende vormen kan aannemen. De hersenen beschouwt Goethe als een hogere ontwikkelingsvorm van het ruggenmerg. Goethe komt niet tot een dierlijke basisvorm. In het oerorganisme zijn alle delen volledig ontwikkeld en houden elkaar in balans; de diversiteit van het individu ontstaat doordat de vormingskracht zich geheel richt op het ene deel en een ander deel daarentegen in de uiterlijke verschijning helemaal niet of slechts in aanleg ontwikkelt. (Goethes wereldbeschouwing, door Rudolf Steiner).

